

BEELDENDE KUNST

De 'american dream' van Jozef De Coene in Kortrijk Meubeldesign uit het eerste kwart van de twintigste eeuw

NOËL HOSTENS

Vanop de bedrijfssite op de Pottelberg in Kortrijk vertrok vanuit het kunstmeubelbedrijf De Coene gedurende de eerste 75 jaar van de twintigste eeuw een hout-, interieur- en meubelproductie die het equivalent van een virtuele stad van 75 000 inwoners bedraagt. In de bloeiperiode tijdens het interbellum werkten daar, op een gebied van vijftien hectaren, 3.000 werknemers. Tijdens de totale periode van activiteit stelde het bedrijf naar schatting 10 000 mensen, waaronder veel bekwame vaklui en kunstenaars, tewerk.

Dit bedrijf werd bij het begin van de vorige eeuw als het ware uit de grond gestampt door – wat we nu zouden noemen de 'captain of industries' – Jozef De Coene (1875-1950). De Coene was niet alleen een succesvol ondernemer, hij was tevens een begenadigd kunstenaar en zelfs een tijdje politicus. In zijn streven werd hij bijgestaan door familieleden (zoals zijn broer Adolf, zijn schoonbroers Arthur Deleu en Marcel Brunein, zijn moeder Coralie Tavernier, zijn zussen Marie, Madeleine, Alice en Anna), door vrienden (zoals de schrijver Stijn Streuvels en de kunstschilder Albert Saverys...) en door talloze medewerkers uit de regio Kortrijk. De Coene bouwde zijn bedrijf uit tot een firma van wereldformaat. De Kortrijkse Kunstwerkstede Gebroeders De Coene – de naam waaronder het bedrijf bekend zou worden – werd een begrip. Het succes van de onderneming was in grote mate te danken aan de creativiteit van de ontwerpafdeling van de firma. Jozef De Coene was in zijn beginperiode zelf meubelontwerper die werkte naar ideeën van Van de Velde en Morris. Zijn broer Adolf, zoals nogal wat Vlamingen in die tijd, had het meubelmakersvak in Parijs (Faubourg St. Antoine) geleerd. Ook schoonbroer Arthur Deleu was een zeer be-

kwaam meubelontwerper en is nagenoeg de enige die het volledige De Coenetijdperk heeft meegemaakt. De zeer getalenteerde Deleu, die aan het hoofd van de 'tekenzaal' stond, heeft door zijn zich steeds vernieuwende en aanpassende ideeën een eersterangsrol in het groeiend succes van de Kunstwerkstede gespeeld. De door Deleu gevormde tekenaars volgden de ontwikkeling van het meubeldesign in Europa op de voet, terwijl zij ook de traditionele Europese neostijlen onder de knie hadden.

Drie periodes

De productie van het huis De Coene kan in drie stijlperiodes van telkens circa 25 jaar ingedeeld worden:

De beginperiode (1900-1925)

In deze eerste kwarteeuw werden naast de Europese neostijlen zoals de neo-Franse (Louis XVI, Directoire, Empire...), de neo-Engelse (Hepplewhite, Chippendale...), de neo-Vlaams-Spaanse en de neo-Duitse ook de 'modernen' gevolgd (dus de 'modernen' versus de 'gotieken'). Onder de modernen van die tijd verstond men de art nouveau en de *arts and crafts*. De beginperiode is tot op heden de minst bestudeerde en minst bekende in de De Coeneproductie. Een onderzoeksproject in samenwerking met het 'Musée de Folklore' van Moeskroen bracht in 1999 het belang van deze periode aan het licht. Het is deze periode die we hier aan de hand van recent gevonden materiaal willen belichten. Misschien kan dit artikel ook bepaalde leemten opvullen. Immers, veel bronnenmateriaal is in privé-bezit en de wetenschappelijke benadering van het onderzoek naar het meubeldesign van De Coene is van recente datum, nl. van na de retrospectieve tentoonstelling Jozef De Coene op de Pottelberg in Kortrijk in 1995.

De tweede periode (1925-1950)

Deze periode is al vrij goed gekend als de art-decoperiode van het interbellum. De wereldfirma De Coene bereikte op dat ogenblik qua omzet en kwaliteit haar hoogtepunt. Veel groot- en overgrootouders herinneren zich nog de De Coene-eetkamers, -slaapkamers, -bureaus en -salons die ze in

een van de toonzalen te Brussel, Luik, Antwerpen, Namen, Kortrijk of elders hebben gekocht. Veel van deze kwaliteitsmeubelen werden verdeeld of verkocht. De zomertentoonstelling 'De Coene in De Panne' in 2001 bracht veel informatie uit deze periode aan het licht.

De na-oorlogse periode (1950-1975)

Deze periode is nog door velen gekend, bijvoorbeeld via de Expo van 1958 in Brussel. Ook zijn nog talrijke familieleden, ex-medewerkers en kopers actieve getuigen van deze periode. Tijdens deze kwarteeuw werden door De Coene ook voor de Amerikaanse firma Knoll meubelen in licentie gemaakt. Deze modernistische meubelen van de beroemde Knoll-ontwerpers (Bertoia, Saarinen...) waren onlangs, in de lente van 2002, te zien op een tentoonstelling in de Antwerpse districtshuizen van Merksem en Deurne. Onder de titel 'Van Moderne Makelij 1952-1977, De Coene' werd voor deze tentoonstelling een catalogus verzorgd (zie ook de website van het Knollmuseum in New-York: www.knoll.com).

Het begin: enkele bronnen

De beginperiode van de firma De Coene (1900-1925) werd tot nog toe slechts summier beschreven. Toch kende de onderneming juist tijdens deze jaren haar belangrijkste expansie. Toen het bedrijf in 1900 startte, was het een ambachtelijke onderneming met slechts enkele werknemers. Aan het einde van de periode was de Kunstwerkstede uitgegroeid tot een wereldfirma met 1600 werknemers. Dergelijke industriële groei vond zijn gelijke juist over de grens, in de textielindustrie van Roubaix, een wereld waarmee De Coene wel trouwd was. Tussen 1918 en 1925 verdubbelde de firma haar werknemersbestand. De omvangrijke productie van toen is, zoals al aangestipt, nog maar zeer weinig in beeld gebracht en geduid. De zoektocht naar bronnenmateriaal voor deze periode is moeilijk en tijdrovend. De ervaring heeft ons geleerd dat men deze tocht best aan het einde van dit eerste tijdperk aanvat. In 1925 vierde het bedrijf zijn zilveren jubi-

Aquarel van een art-nouveaubuffetkast van Jozef De Coene uit 1899 [N.H.]

Art-nouveauvitrinekast, uit het interieur Van Leynseele-Debrabandere in Kortrijk, met sleutels 'De Coene-Tavernier-Courtrai' (ca. 1900) [N.H.]

Pointillistisch zelfportret van Arthur Deleu (monografie 1964) uit 1916 waarbij hij in de spiegel kijkt om zichzelf te schilderen [N.H.]

leum. Dit gebeurde o.a. met een aantal lezingen die in de publicatie 'De Coene Frères, 1900-1925, Courtrai' gebundeld werden. De bundel brengt een overzicht en reflectie op het ontstaan en de werking van het bedrijf. In datzelfde jaar 1925 nam De Coene deel aan de 'Exposition Internationale des Arts Décoratifs Modernes' in Parijs. Het tijdschrift 'La Cité' belicht de bijdrage van de Kunstwerkstede Gebroeders De Coene. Hieruit blijkt dat bij de firma De Coene in die tijd reeds '1200 kunstenaars en werklieden 36 verschillende beroepen beoefenen'. Verder merken we dat deze bijdrage gerealiseerd werd door Jozef en Adolf De Coene, schoonbroer Arthur Deleu, bijgestaan door de Gentse beeldhouwer Geo Verbanck, de kunstschilder Albert Saverys en de meestertekenaars Karel Noppe, Louis Malfait en Geo Windels van de Kunstwerkstede zelf ¹.

In 1926 publiceerde de bedrijfsdrukkerij 'De Eikelaar/Le Glandifer' een uitgave die de begingehiedenis van het bedrijf schetst en met 18 foto's van eigen realisaties illustreert. Deze realisaties zijn voornamelijk inzendingen voor tentoonstellingen (het promotiemedium bij uitstek in die tijd!) in Kortrijk (1899), Milaan (1906), Brussel (1908), Roubaix (1911), Brussel (1912), Gent (1913) en Parijs (1925). Een paar foto's tonen ook meubels die waarschijnlijk in de toonzaal in Kortrijk stonden. In 1929 en 1930 bracht de bedrijfsdrukkerij nog twee uitgaven, nl. 'Kunstwerkstede Gebroeders De Coene' en '1830-1930 Kunstwerkstede Gebroeders De Coene. Honderdste verjaaring van België's onafhankelijkheid'. Stijn Streuvels zou de redactie van deze publicaties gevoerd hebben! Het is bekend dat Streuvels gedurende een tiental jaren (ca. 1925-1935) de bedrijfscommunicatie van de firma verzorgde.

Hoewel al deze publicaties onontbeerlijk zijn voor de bedrijfsgeschiedenis van de Kunstwerkstede, bieden ze al bij al weinig inzicht in de techniek en esthetiek van het meubeldesign. Daarom werden andere bronnen aangeboord. Dit is juist een grote en blijvende uitdaging. Vlaanderen kende na 1925 m.b.t. de vorige periode een soort 'culturele revolutie', die zich uitte in een misprijzen en laten teloorgaan van (een groot deel van) de kunstproductie van dat tijdperk. Dit lot was wellicht in belangrijke mate ook de productie De Coene beschooren. Nochtans wijst alles erop dat De Coene toen al een kwantitatief en kwalitatief belangrijke productie realiseerde. Het bedrijf stelde in ca 1925 1600 mensen tewerk. Er is ook het getuigenis van De Coene's dochter Charlotte over de productie omstreeks de Eerste Wereldoorlog. 'De meubelateliers kennen een aanzienlijke uitbreiding. In het Noorden van Frankrijk waar de firma zich

een plaatsje in de zon verwerft, worden hele huizen ingericht...Nieuwe meubelmodellen zullen in reeksen op de markt komen en de jaarbeurzen trekken een zeer groot clientèle aan.²

Drie stijlen

Zoals al opgemerkt, werden niet alleen in deze beginperiode, maar ook daarna – bij De Coene verschillende stijlen tegelijkertijd ontworpen en in uitvoering gebracht. We groeperen ze hier per lijnvoering.

De art-nouveauproductie

Aquarellen met meubelontwerpen van Jozef De Coene³ waren voor het eerst te zien op de 'Retrospectieve De Coene', die in 1995 op de Pottelberg in Kortrijk gehouden werd. Het betreft in hoofdzaak meubelen in art-nouveaustijl. In het tijdschrift 'Le Cottage' van 1904⁴ werden 11 zwart-wit foto's van De Coenemeubelen in art nouveau afgedrukt. Op de laatste foto bemerkt men een piano in art-nouveaulijnvoering⁵. Bij particulieren werden evenwel nog geen uitgevoerde meubelen van deze aquarellen en foto's teruggevonden.

De arts-and-craftsproductie

In 1903 nam de kring 'Onze Kunst' uit Kortrijk deel aan het 'Salon Triennal des Beaux-Arts' in Brussel. De deelnemers waren Victor Acke, Jozef en Adolf De Coene, J. en J. Laigniel, E. en J. Viérin. Een foto van hun bijdrage werd in de catalogus opgenomen⁶. Het afgebeelde interieurstuk is geïnspireerd op de arts-and-craftsbeweging van Ruskin en Morris.

Daarnaast werd een kleine Engelstalige catalogus teruggevonden die de De Coeneproductie in Engeland moest promoten⁷. De vijftien foto's getuigen van een arts-and-craftslijnvoering. Ook het Broelmuseum in Kortrijk bezit een (andere) Engelstalige catalogus die de De Coeneproductie over het kanaal aanpreeft⁸. Deze producties, die namen van Engelse steden meekregen, werden eveneens nog niet ontdekt.

De productie van neostijlen

We hebben tot 2002 moeten wachten vooraleer we met zekerheid een aantal foto's van dit soort meubelen uit de toonzaal van De Coene konden identificeren. In een brief van de firma uit 1924 wordt meegedeeld dat er foto's van een slaapkamer Ypres type 1 en 2 bij een prijsofferte werden gevoegd. Men vraagt de klant – nadat hij zijn keuze gemaakt heeft – deze foto's terug te bezorgen. Een oproep in de krant bezorgde ons de eerste vier foto's van een eetkamer Brussels II. Eindelijk hadden we oorspronkelijke foto's in combinatie met de werkelijk gerealiseerde De Coenemeubelen uit de beginperiode. Recent hebben we nog een

twintigtal van die foto's, komende van het kunstmeubelbedrijf Clarysse uit Izegem, aan onze De Coenearchieven kunnen toevoegen.

Een ontwerp uit het prille begin

De prachtige meubelmodellen, laat staan de foto's of de ontwerpaquarellen van die modellen uit de beginperiode, zijn nu heel moeilijk terug te vinden. De zoektocht naar en de inventarisatie van meubelen en documenten, uit de eerste De Coenepriode verlopen steeds zeer moeizaam en hortend. Toch boekten we, zoals zal blijken, al enig resultaat.

Het onderzoeksproject met medewerking van het 'Musée de Folklore' in Moeskroen bracht in 1999 talrijke meubelen bij particulieren uit deze periode aan het licht. We tonen hiervan een aantal foto's in combinatie met een aantal recent ontdekte zwart-wit foto's van de meubelmodellen uit de toonzaal van De Coene uit deze periode. Karel Noppe, leraar aan de Kortrijkse kunstacademie en designer bij de firma De Coene, bracht wat duiding omtrent de eerste jaren van de Kortrijkse meubelproductie die reeds op het einde van de 19de eeuw ontstond. Zo schreef hij in 1909 een artikel in *Het Kortrijksche Volk* 'Vakscholen= Meubelnijverheid', waarbij melding werd gemaakt van een teken- en ambachtschool in de lokalen van de broeders Vandale. In 1925 haalde Karel Noppe in een toespraak voor de firma De Coene n.a.v. het 25-jarig bestaan ook enkele relevante details aan. In 1890 overleed een welgestelde tapissier (De Coene) in de O.-L.-Vrouwestraat in Kortrijk en liet een jonge weduwe (Tavernier) na met zes kinderen. Rond 1900 verhuisde de zaak 'De Coene-Tavernier' naar de Lei-estraat, waar men het plan opvatte om zelf meubelen te maken naar de smaak van de moderne tijdgeest. Jozef De Coene ontwierp en Adolf De Coene maakte de meubelen. In ons onderzoek hebben we een art-nouveau-inrichting gevonden die dateert uit die tijd. Volgens de huidige eigenaars komen de meubelen van de textielondernemer Van Leynseele-Debrabandere uit Kortrijk. Op een van de tekeningen van Jozef De Coene is de naam Debrabandere vermeld. Twee sleutels op de kasten hebben de aanduiding 'DE COENE-TAVERNIER-COURTRAI'. De meubelen werden uitgevoerd in acajou en gearneerd in groen fluweel. De beschrijving van Karel Noppe stemt overeen met de kenmerken van de meubelen en met de aanduiding op en de geest van de meubeltekeningen van Jozef De Coene zelf uit die tijd. Dit zijn de enige meubelen die we tot nog toe uit de prille beginperiode (rond 1900) van De Coene hebben teruggevonden. De meubelen werden verworven via ex-medewerkers van de

firma De Coene die blijvend respect hadden voor het mooie meubeldesign van de firma, niettegenstaande er perioden volgden waarin men deze art-nouveaumeubelen niet meer naar waarde schatte. Denk maar aan het lot dat veel art-nouveauegebouwen hebben ondergaan (o.a. van Victor Horta).

Recente vondsten

Vóór 1914 had De Coene zijn bedrijf ontwikkeld met een visie uit 'Le Nord'. Na de oorlog trekt hij met Architect Dewin naar de U.S.A. en bestudeert er de triplexproductie die hij kort daarop in zijn bedrijf toepast. Hij voegt een Amerikaanse visie toe aan zijn bedrijf. Wij moeten ons nu verplaatsen naar de periode rond de Eerste Wereldoorlog om daadwerkelijk bestaande meubelen van De Coene te duiden. Het bedrijf rekruteerde zijn klanten uit een interregionale omgeving die zich uitstrekt over heel België tot in het noorden van Frankrijk. Op basis van de beeldenschat van de neo-Franse stijlen (Louis XVI, Directoire, Empire...) werden door De Coene meubelen 'gerestyled' en deze werden zeer gewaardeerd door de elite. Daarmee ging De Coene in tegen de neogotische beweging die in Vlaanderen een grote weerklank gevonden had.

Ook deze kwaliteitsmeubelen werden lange tijd ondergewaardeerd. Toch werden ze bij bepaalde families met de grootse zorg behandeld en ongeschonden aan de volgende generaties doorgegeven. Zo konden we dergelijke meubelen inventariseren die nu 80 jaar oud zijn en in bepaalde gevallen zo goed als nieuw ogen. Het mooiste voorbeeld is een eetkamer Brussels II die in 1924 verkocht werd aan de familie Goemaere-Harteel uit Offekerque (Pas-de-Calais). Deze meubelen verhuisden nog een drietal keren in Noord-Frankrijk, telkens op een hofstede, tot bij Parijs. Uiteindelijk kwam deze eetkamer terug naar België waar ze ook driemaal verhuisde. De offerten, de briefwisseling en de vier foto's uit de toonzaal van de firma verhuisden telkens mee en zijn nu een getuigenis van de kwalitatieve manier van werken van de firma De Coene. Een foto van een 'grand dressoir empire' kon geduid worden als een werk van De Coene, omdat het vrouwenbeeld op het meubel het spiegelbeeld is van het beeld op het zelfportret van Arthur Deleu uit 1916. Dit pointillistisch schilderijtje toont de meubelontwerper aan zijn tekentafel. Om zichzelf te schilderen gebruikte hij een spiegel. Een foto van dit schilderijtje vindt men in de monografie over Arthur Deleu die in 1964 n.a.v. zijn 80ste verjaardag werd geschreven. Varianten van deze dressoir werden op verschillende locaties teruggevonden. In 1910 verscheen de *Guide illustré de Cour-*

De stoel 724 waarvan de herkomst 'ATELIERS d'ART DE COURTRAI DE COENE FRERES' met erin gedrukte letters werd aangebracht (dus geen inktstempel), staat hier afgebeeld op de eerste zwart-wit foto uit de toonzaal van De Coene die we in ons archief hebben [N.H.]

trai van Dobbelaere en Caullet. Deze gids werd lange tijd beschouwd als een basiswerk voor de kunstgeschiedenis van Kortrijk. Deze gids bevat het hoofd van 'Ateliers d'Art de Courtrai DE COENE FRERES' als publiciteit. Dit hoofd stelt de gevel

voor van de nieuwe De Coenegebouwen aan de Vanden Peereboomlaan, 90 in Kortrijk, gebouwd door zijn vriend aannemer Arthur Duyck. Dit hoofd straalt de art-nouveau / arts-and-craftslijnvoering van Jozef De Coene zelf uit en bleef vele jaren be-

staan tot aan de art-decolijnvoering rond 1925 (drie verschillende hoofden in art deco: vroeg, hoog, laat).

We hebben reeds eerder gemeld dat de eerste publicatie van De Eikelaar foto's bevat van interieurs van tentoonstellingen tot 1913. Van dan af zijn we aangewezen op eigen onderzoek. Ook Ingrid De Somer maakt melding van De Coenerealisaties in haar thesis aan de R.U.Gent (1985). In het Gentse heeft zij de oudste originele meubelen gevonden, ontworpen en vervaardigd bij De Coene, daterend van rond 1911. Onafhankelijk van haar onderzoek hebben wij een zelfde eetkamer (in het Roeselaarse) kunnen inventariseren. Deze werd volgens haar gekocht kort vóór 1919 (in het Gentse). De vitrinekast, de ovale eettafel en het ovale salontafeltje zijn identiek. De stoel ('Mr. Ameye', nr. 484, die het restaurant 'La Pergola' in de 'Résidence Palace' in Brussel sierde), de armstoel en de commode waren een variëteit. Dat de ensembles soms minder harmonisch zijn dan vóór de Eerste Wereldoorlog heeft te maken met de in mindere of meerdere mate geslaagde keuzen van de cliënten.

In Gilly bij Charleroi konden we bij de familie Henon (firma Piret) De Coenemeubelen die hun grootvader bij De Coene had gekocht, inventariseren. De armstoel en de stoel van het bureau stemmen overeen met de De Coenefoto uit die tijd. Ze hebben een arts-and-craftslijnvoering naar het voorbeeld van Charles Rennie Mackintosh. In Kortrijk konden we bij de familie Pollet-Hiltrop De Coenemeubelen inventariseren. Een zithoek had een armstoel en een stoel die overeenstemmen met de De Coene foto. Het betreft hier een Louis XVI interpretatie. Van een De Coenefoto met Louis XVI stoel konden we op verschillende plaatsen de De Coeneinterpretatie fotograferen.

Enkele conclusies

Vóór 1995 werden de kunstresultaten van die 'Kunstwerkstede' bijna niet vermeld. Niet zo verwonderlijk, want de herwaardering van de art deco is ook nog vrij jong. Eén van de voortrekkers hierin was Dan Klein met zijn boek 'All Color Book of Art Deco' (1974). Merkwaardig genoeg wordt in dit boek een dressoir, dat een duidelijke art-decorealisatie van de Coene ca. 1925 is, ten onrechte als een 'French side-cupboard' omschreven⁹.

Dit alleen al illustreert dat een doorgedreven onderzoek van deze beginperiode van essentieel belang is.

Ook inzake de naamgeving van de meubelontwerpen dient nog verder onderzoek te gebeuren. Zo schreef Charlotte De Coene in 1975: 'De nieuwe meubelmodellen zullen de namen dragen van de eerste kopers Danckaert, Fievet, Colle en van zoveel an-

deren.' Wij hebben op documenten slechts de namen van Belgische steden (Brussels II, Ypres type 1 en 2) en van nummers van de stoelmodellen teruggevonden. In het begin hadden de sleutels van de meubelen het opschrift 'DECOENE-TAVERNIER-COURTRAI' om dan later 'DECOENE FRERES-COURTRAI' te worden. Naar het einde van de eerste periode, rond de jaren twintig, werd hun eerste brandmerk 'DECOENE FRERES-eikelaarmotief-COURTRAI' toegepast. Dit brandmerk werd in de art-decoproductie vervangen.

Uit ons hele onderzoek blijkt ook dat het aandeel van Arthur Deleu in het succes van de firma De Coene moeilijk overschat kan worden. In 1935 stelt Arthur Deleu een honderdtal schilderijen tentoon in de Galerie Giroux in Brussel. N.a.v. deze tentoonstelling verschijnt een bijdrage van kunstcriticus Jean-Robert Delahaut over Arthur Deleu als kunstschilder. Deze geeft ons een beperkte kijk op zijn werk in de tekenzaal van De Coene: 'Arthur De Leu is thans – we zijn in 1915 – werkzaam in de fabriek van de Gebroeders De Coene, waarvan hij de artistieke leiding in handen heeft... Hij tekent meubels, ontwerpt inrichtingsprojecten, houdt zich bezig met decoratie... Iedere dag ontsproten allerlei schetsen uit zijn creatieve geest... 1918, het jaar waarin de activiteit van de amateur-kunstenaar helemaal in beslag genomen wordt door de fabriek. En tot in 1923 zal Arthur De Leu het tekenen achterwege laten...'¹⁰.

Een intuïtieve manier om de De Coenemeubelen uit de periode voorafgaand aan de art-decoproductie te herkennen is de wijze van opbouw van hun dressoirs en buffetten. Naast de zeer gewaardeerde restyling van de neo-Franse stijlen tonen deze meubelen de rijkdom aan grondstoffen in België aan. Ook weerspiegelen deze meubels de inbreng van het vakmanschap van de verschillende afdelingen, zoals de houtbewerkers, de marmerbewerkers en de smeden. In de meubelopbouw is de verwerking van hout, marmer en metaal weelderig aanwezig. Er werd niet bezuinigd op die producten (wat men daarentegen elders via allerlei spitsvondigheden, wel deed). Het België van toen had namelijk een overvloed aan grondstoffen en dat mocht gezien worden. De samengebrachte gegevens illustreren dus duidelijk het belang van de eerste decennia in de ontwikkeling van dit toonaangevende bedrijf. Toch hebben we van deze belangrijke ontwikkelingsperiode (1900-1925) van de firma De Coene nog te weinig of geen beelden van meubelen van de art-nouveauproductie, de *arts and crafts* productie en de productie voor Engeland. Ook zijn er belangrijke neostijlproducties, als mooie aanloop naar de art-decoproductie, die ontbreken. Ongetwijfeld is hier nog veel op-

zoekings- en inventarisatiewerk vereist. Maar het is evident dat de Kortrijkse Kunstwerkstede Gebroeders De Coene symbool staat voor een brede uitstraling van artistieke smaak en schitterend vakmanschap. En dit reeds vanaf 1900.

NOTEN

- 1 La cité, Vol. 5, Num. 11, Planches XI, XII, Salle Commune flamande. Ateliers d'Art de Courtrai. De Coene Frères. p.214 en p. 215.
- 2 De Coene Charlotte, 1875-1975, (8 pagina's getypte tekst opgesteld in september 1975 waarvan kopie in onze De Coenearchieven). 'Les ateliers "meubles" prennent une ampleur considérable. Des maisons entières sont décorées dans le nord de la France où la firme se fait une place au soleil... Les nouveaux modèles de mobiliers... sortiront en série et les salons d'exposition attirent une clientèle énorme'.(2)
- 3 Nu in het bezit van zijn kleinzoon H. Coussemont.
- 4 Le Cottage, Deuxième Année, N° VII, 15 août 1904, Quelques meubles nouveaux: tekst (pp. 281-285) en 11 foto's (pp. 281-295).
- 5 In de thesis van Ingrid De Somer wordt melding gemaakt van een De Coene piano in het Gentse, aangekocht door mevrouw Wermuth in 1906.
- 6 Salon Triennial des Beaux-Arts 1903, Catalogue, p. 154.
- 7 De Coene Furniture, An invitation, Kortrijk, London (De Coene Frères), z.d., (ca. 1929.) 24 pagina's. In het bezit van de heer Paul Thiers
- 8 Bedroom Suites of Distinction, Created by De Coene Frères Courtrai (Belgium), z.d.
- 9 Klein Dan, All Color Book of Art Deco, Londen, 1974, p.31; de bijgaande foto van een 'dressoir' is een duidelijke De Coene art-decorealisatie uit de periode rond 1925.
- 10 Terres Latine, 1935, nr 8, p. 236-248: 'Arthur De Leu se trouve en ce moment – nous sommes en 1915 – dans l'usine De Coene Frères dont il a la direction artistique... Il dessine des meubles, fait des projets d'installation, s'occupe de décoration, crée chaque jour des esquisses de toute nature... 1918, où l'activité de l'artiste-amateur va toute entière être prise par l'usine. Et jusqu'en 1923, Arthur De Leu abandonnera le dessin...'

Voor verdere informatie:
– hostens.noel@skynet.be
– www.decoenartvillage.be